
2020 jaaroverzicht stichting de omslag

A large pile of folded white towels and a striped sock, with a green overlay and white text. The towels are stacked in a messy but organized way, with some showing their frayed edges. A single striped sock is visible in the middle of the stack. The entire image is covered with a semi-transparent green filter, and the text is in a clean, white, sans-serif font.

2020 jaaroverzicht stichting de omslag

Stichting De Omslag is een onafhankelijke, ideële project- en netwerkorganisatie. De Omslag streeft naar een inclusieve samenleving, waarin iedereen meedoet en zeggenschap heeft over eigen leven, zorg, leren en werk.

Dat doen we door organisaties, beroepskrachten en vrijwilligers die zich inzetten voor participatie, met elkaar in contact te brengen en te inspireren. Door knelpunten onder de aandacht te brengen en vernieuwing aan te jagen. Door met praktische oplossingen te komen en kennis te delen. Door onderzoek over hoe het beter kan.

Het kan socialer en het kan beter. Idealistisch? Ja. Maar altijd met de voeten in de klei.

voorwoord

Bij het schrijven van dit voorwoord zitten we nog midden in de coronacrisis die begin 2020 losbarstte. Een crisis die duidelijk maakte hoe relevant de leidende principes van De Omslag zijn: inclusie, participatie en zeggenschap.

We hebben elkaar meer dan ooit nodig: om nieuwe en hoopvolle perspectieven te blijven bieden aan mensen die extra hulp nodig hebben om mee te doen.

In dit jaaroverzicht delen wij onze belangrijkste activiteiten en hoogtepunten. Blik met ons terug op 2020. We bedanken onze participanten, beroepskrachten en vrijwilligers, met wie we mochten samenwerken aan het realiseren van onze missie.

Corine van de Burgt
directeur-bestuurder stichting De Omslag

voorwoord

de omslag in actie

netwerken

solidaire economie

sociale economie

digitale matching

wat nemen we mee?

03 / 19

de omslag in actie

In maart 2020 sloeg corona toe. Veel mensen zaten van de ene op de andere dag noodgedwongen thuis. Ze mochten niet meer naar werk of dagbesteding. Konden onze partnerorganisaties hen blijven ondersteunen?

hoe kunnen we kwetsbare mensen blijven ondersteunen?

de omslag in actie voor aanbieders van dagbesteding

Hoe gaan we dit intern oplossen? Dat was vaak de eerste reflex van onze participanten, toen hun sociale firma of dagbestedingslocaties moesten sluiten. Begrijpelijk. Maar juist in lastige tijden is het cruciaal om gezamenlijk op te trekken. De Omslag zocht het hele jaar actief contact. Om te horen waar aanbieders tegenaan liepen en ze te attenderen op oplossingen die elders werden bedacht. We initieerden gesprekken met en brachten de knelpunten onder de aandacht van de politiek, gemeentelijke diensten, financiers en beleidsmakers.

welke alternatieven zijn er voor werk en dagbesteding?

de omslag in actie voor professionals in dagbesteding

Op participatiegids.nl, onze inspiratiewebsite voor professionals, zorgden we voor een overzicht van alternatieve vormen van dagbesteding, hulp en contact, die beroepskrachten aan cliënten konden aanbieden. Ook deelden we tips en kennis over onderwerpen als: hoe kun je contact met cliënten blijven onderhouden? Welke speciale coronahulpdiensten zijn er in de stad? En waar kunnen mensen terecht die door corona in financiële problemen zijn geraakt?

[voorwoord](#)[de omslag in actie](#)[netwerken](#)[solidaire economie](#)[sociale economie](#)[digitale matching](#)[wat nemen we mee?](#)

04 / 19

hoe overleven sociale firma's de coronacrisis?

de omslag in actie voor sociale firma's

In opdracht van de gemeente Amsterdam inventariseerde De Omslag de gevolgen van de coronacrisis voor sociale firma's. Veel sociale ondernemingen moesten tijdelijk sluiten, andere zagen hun inkomsten sterk dalen. Onze inventarisatie maakte duidelijk dat steunpakketten van de overheid sociale firma's onvoldoende soelaas boden. We deden tal van suggesties voor maatregelen om hun voortbestaan te garanderen. Bijvoorbeeld uitstel van betaling voor de huur van bedrijfsruimtes en het voortzetten van vergoedingen voor onderaannemers van dagbesteding.

Hierna richtte de gemeente Amsterdam een 'corona meldpunt sociale firma's' op. Voordat het meldpunt actief werd, nam de gemeente al enkele aanbevelingen van ons over. Zoals het doorbetalen van gemeentelijke subsidies voor loonkosten in het kader van de Participatiewet. Op onze website deelden we alle corona-informatie met sociale firma's. Ook brachten we partijen, die de crisis aangrepen om nieuwe diensten te ontwikkelen, met elkaar in contact.

wat kan ik doen, waar kan ik nog aan de slag?

de omslag in actie voor mensen die ondersteuning nodig hebben

Op Jekuntmeer.nl, onze marktplaats voor activiteiten, cursussen en werk, gaven we bezoekers een actueel overzicht van wat er wél mogelijk was in coronatijd: vervangende activiteiten of alternatieve hulp. Ook maakten we een video met uitleg hoe zij andere dagbesteding, tips en hulp konden vinden.

[voorwoord](#)[de omslag in actie](#)[netwerken](#)[solidaire economie](#)[sociale economie](#)[digitale matching](#)[wat nemen we mee?](#)

05 / 19

netwerken

De Omslag is al jaren spil en aanjager van inspirerende netwerken in het sociaal domein. Zoals het netwerk van organisaties die dagbesteding aanbieden in Amsterdam. En het platform van sociale firma's. We brengen organisaties met elkaar in contact via bijeenkomsten, onderzoek en het delen van kennis. We maken hun werk zichtbaarder en zorgen dat participatie hoog op de agenda blijft staan.

Omdat wij zelf geen aanbiedende partij zijn, zijn wij voor iedereen neutraal terrein en kunnen we vernieuwing aanjagen. De kennis die al deze activiteiten opleveren, willen we komende jaren nog meer benutten: door er op een aansprekende manier verslag van te doen, nieuwe inzichten te delen en er met onderzoek op voort te bouwen.

de week van de participatie

De Omslag organiseerde dit jaar de eerste Week van de participatie. Van 2 tot en met 6 november konden professionals en vrijwilligers in het sociaal domein kennismaken met nieuwe oplossingen, methodieken, goede voorbeelden en andere manieren van kijken. Een unieke kans om elkaar te leren kennen en te ontdekken wat mogelijk is. Voor het vijfdaagse programma, met maar liefst 60 inspirerende online sessies, ontvingen we meer dan 1.300 inschrijvingen. Een buitengewoon succesvolle aftrap voor een jaarlijks terugkerend evenement. De tweede Week van de participatie is inmiddels gepland.

[voorwoord](#)[de omslag in actie](#)[netwerken](#)[solidaire economie](#)[sociale economie](#)[digitale matching](#)[wat nemen we mee?](#)

06/19

solidaire economie

De Omslag richt zich op een sterke solidaire economie. Het afgelopen jaar is dit ook meer en meer zichtbaar in de activiteiten en initiatieven. Daarbij ligt de focus nadrukkelijk op mensen in kwetsbare posities en hun stem. Ervaringsdeskundigheid benutten biedt kansen en past in de huidige tijdgeest. De Omslag richt zich met haar kennisnetwerk (lokaal, landelijk en Europees) op drie speerpunten: kennis verzamelen en delen, de stem van mensen in kwetsbare posities versterken, maar ook hun positie zélf in organisaties en in de stad verstevigen.

hoe organiseer je zeggenschap van de mensen waar het om gaat?

De Omslag wil mensen die extra ondersteuning nodig hebben, een grotere stem geven bij gemeenten en partnerorganisaties. Onderzoek door mensen die zelf ervaring hebben met verslaving, dakloosheid, armoede of psychiatrische problemen, is een goede manier is om dat te bereiken. Met onze onderzoeksbureaus Meetellen in Utrecht en Meetellen in Amsterdam bouwen we steeds meer expertise op samen met een team van ervaringsdeskundige onderzoeksmedewerkers. Daarnaast zetten we ons in voor de ontwikkeling van nieuwe organisatievormen, die zorgen voor meer zeggenschap.

[voorwoord](#)[de omslag in actie](#)[netwerken](#)[solidaire economie](#)[sociale economie](#)[digitale matching](#)[wat nemen we mee?](#)

07 / 19

waarom investeert de omslag in meetellen?

“Met ervaringsdeskundig onderzoek haal je resultaten naar boven die anders gemist worden”, zegt Esmeralda van Naaten van Stichting De Omslag en initiatiefnemer van Meetellen in Amsterdam.

Waarom vindt De Omslag het zo belangrijk om ervaringskennis te benutten in onderzoek?

“Gemeenten en organisaties in het sociaal domein doen regelmatig onderzoek naar de kwaliteit en resultaten van hun ondersteuning en zorg. Maar lang niet altijd wordt de doelgroep goed bereikt en gehoord. Ervaringsdeskundige onderzoekers stellen andere vragen, die meer aansluiten bij de leefwereld van respondenten. Ze weten ook beter hoe ze contact moeten leggen en hoe ze mensen kunnen bewegen om mee te doen aan onderzoek. Zo halen ze resultaten naar boven, die anders gemist zouden worden.”

Gebeurt dat niet al lang? In veel instellingen werken ervaringsdeskundigen en burgerparticipatie is tegenwoordig een populair onderwerp.

“Mensen die zelf zorg en ondersteuning ontvangen worden steeds serieuzer genomen als bron van (ervarings)kennis. Maar hoe je deze kennis en ervaringen op een gedegen manier meeneemt in onderzoek, of hoe je mensen zelf het onderzoek laat vormgeven, wordt nogal onderschat. ‘Wij spreken regelmatig bewoners, we zijn heel participatief bezig’, hoor ik vaak. Of: ‘Wij houden om het jaar een tevredenheidsonderzoek onder onze doelgroep.’ Vaak denken organisaties dat participatief onderzoek een makkelijke weg is. Maar het is echt meer dan een vinkje zetten. Je moet er veel energie in stoppen.”

Wat bedoel je?

“De gemiddelde onderzoeker staat ver af van de leefwereld van de mensen waar het over gaat. Om dichterbij te komen, moet je heel anders werken, meer proces- dan resultaatgericht. Afscheid nemen van je gebruikelijke efficiënte werkwijze en ambtelijke taal. Gas terugnemen en ervaringsdeskundige onderzoekers inschakelen. Zelf ben ik uit het ongeduldige hout gesneden, maar ik kan ook goed ondersteunend werken en denken. Dat is een absolute voorwaarde om te zorgen dat ervaringsdeskundig onderzoek slaagt. Alle onderzoekers moeten de kans krijgen om hun zegje te doen. Iedereen moet gelijk geïnformeerd zijn. Je moet vooral niet denken: ik weet het wel, ik ga het even regelen.”

Hoe pakken jullie dat aan?

“We hebben een team van ervaringsdeskundige onderzoekers uit de doelgroep zelf, die door ons geschoold zijn in onderzoekvaardigheden en al doende verder leren. Alle teamleden beslissen over alles mee: van de onderzoeksopzet tot de presentatie van de eindresultaten. Daarnaast werken we aan de opbouw van een onderzoekspanel, naar voorbeeld van Meetellen in Utrecht, dat al sinds 2012 draait. Zij hebben een onderzoekspanel van vierhonderd leden, die te maken hebben (gehad) met verslaving, dakloosheid, armoede en psychiatrische problemen. Onderzoeken worden daar voorbereid door onderzoekers en panelleden, in samenspraak met beleidsmakers en zorgprofessionals.”

Levert die werkwijze andere vragen en inzichten op?

“Er komen andere onderzoeksvragen en methoden naar voren. Niet iedereen denkt er aan dat daklozen sinds de lockdown nergens meer naar de wc kunnen en hun flesje water niet meer kunnen vullen. Dat zijn blinde vlekken als je nooit in zo’n situatie hebt gezeten of geen dakloze mensen uitgebreid spreekt. Ook helpt onze aanpak om allerlei aannames

te ontzenuwen. Klopt het bijvoorbeeld wel dat mensen in een kwetsbare positie niet mee kunnen in de digitale wereld? Als je daar bij voorbaat van uitgaat, stel je er ook geen vragen over. Ook de taal waarin je vragen formuleert en de manier waarop je mensen aanspreekt, verandert. Belangrijke thema's worden zo op de juiste manier uitgevraagd. Zo worden beleidsinitiatieven écht gemonitord en geëvalueerd door de mensen die er mee te maken hebben.”

Wordt er al veel gebruikt gemaakt van de expertise van Meetellen?

“Meetellen in Utrecht is inmiddels een begrip in de stad: het Utrechtse gemeentebeleid rond participatie wordt mede bepaald door de inbreng van Meetellen. Meetellen in Amsterdam is in 2019 gestart. Men wist ons direct al goed te vinden. We kregen in 2020 meer vragen dan we aankonden. Soms werd ons gevraagd om vragenlijsten of producten van gemeentelijke diensten te checken op inhoud en taalgebruik. Bijvoorbeeld de Stadspas. Zijn de folders leesbaar, missen respondenten iets in de communicatie, zijn de nieuwe plannen duidelijk? We geven dan ons commentaar: dit is te veel jargon, deze onderwerpen ontbreken, maar ook feedback op het plan zelf. Zo kom je samen met de opdrachtgever tot producten die beter aansluiten bij de leefwereld van mensen. Nuttig onderzoek, maar dit soort cliëntenfeedback op bijna kant en klare producten is natuurlijk niet waarvoor Meetellen in het leven is geroepen.”

Waarvoor dan wel?

“Wij worden veel liever van het begin af aan betrokken bij onderzoeken en projecten. Zodat we ook mee kunnen praten over de opzet. Zo hebben we in opdracht van het stadsdeel Amsterdam Oost onderzoek gedaan naar de invulling van en uitgangspunten voor een nieuw buurtpunt in het stadsdeel. Een buurtcentrum waar iedereen zich welkom voelt, ook mensen die moeilijker bereikt worden. Juist omdat ons team zo dicht bij

de doelgroep staat, en we hun ideeën grondig konden uitvragen, waren we in staat om hele bruikbare adviezen geven.”

Is er geen grotere kans op uitval als je met ervaringsdeskundige onderzoekers werkt?

“Die angst is meestal onterecht. We zorgen voor een goed werkklimaat en borgen de kwaliteit van de uitvoering. Ons team is supergemotiveerd en leergierig. We hebben een deskundigheidsbevorderingsprogramma, dat is opgesteld aan de hand van wat teamleden willen leren. Daarnaast krijgt ieder teamlid individuele steun of ondersteuning. Nu werken teamleden nog op vrijwillige basis, maar Meetellen is gericht op doorstroming naar een betaalde functie, binnen of buiten Meetellen. Uiteindelijk willen we toewerken naar een sociale coöperatie waarin de ervaringsdeskundige onderzoekers zelf eigenaar zijn van Meetellen.”

bereiken we met ons beleid de mensen om wie het gaat ?

meetellen in utrecht

Meetellen in Utrecht heeft een team van ervaringskundige medewerkers en een ruim vierhonderd leden tellend onderzoekspanel. Dat bestaat uit mensen die te maken hebben gehad met uitval door ontwrichtende problemen. Ieder jaar doet Meetellen in Utrecht een groot onderzoek in opdracht van de gemeente. In 2020 ging het over uitkering en de volgende stap. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat 32 % van de panelleden nog nooit of langer dan vijf jaar geleden iemand van gemeente of UWV had gesproken. Utrechtse gemeenteraadsfracties stelden de verantwoordelijke wethouder vragen over het gebrek aan begeleiding. Ook verscheen er een artikel over het onderzoek in De Telegraaf en een artikel in een uitgave van de gemeente. Acht jaar na de oprichting is Meetellen een begrip in Utrecht.

meetellen in amsterdam

Meetellen in Amsterdam, opgericht in 2019, heeft in 2020 verder gebouwd aan het opzetten van een onderzoekspanel, naar voorbeeld van Meetellen in Utrecht. Er werd een team van ervaringsdeskundige onderzoekers geformeerd en getraind. Al vanaf begin 2020 kreeg Meetellen in Amsterdam onderzoeksopdrachten. We werkten onder andere aan opdrachten voor de Vrijwilligersacademie, De Meevaart, De Stadspas, CQ Procesmanagement en stadsdeel Amsterdam Oost. Onderzoeksvragen varieerden van: 'hoe tevreden zijn mensen met de methode Resourcegroepen?' tot 'hoe zetten we ons nieuwe buurthuis zo op dat ook de meest kwetsbare inwoners zich welkom voelen?'

[voorwoord](#)[de omslag in actie](#)[netwerken](#)[solidaire economie](#)[sociale economie](#)[digitale matching](#)[wat nemen we mee?](#)

12 / 19

hoe maken we medewerkers eigenaar van hun organisatie?

naar een coöperatie van ervaringsdeskundigheid

In 2020 gaf het Amsterdams Netwerk Ervaringsdeskundigheid (ANE) in samenwerking met gemeente Amsterdam opdracht om een structuur van zeggenschap te helpen ontwikkelen, waarin de stem van alle ANE-leden wordt gehoord. ANE is een snelgroeiend netwerk van ervaringsdeskundigen, ambtenaren en andere professionals in het sociaal domein en streeft naar een grotere inbreng van ervaringsdeskundigen in beleid en uitvoering. Deze opdracht heeft geleid tot de oprichting van een coöperatie met een heldere samenwerkingsstructuur. Hiermee kregen we de kans om onze kennis van coöperatieve organisatievormen en inclusieve werkwijzen heel praktisch uit te werken en toe te passen.

[voorwoord](#)[de omslag in actie](#)[netwerken](#)[solidaire economie](#)[sociale economie](#)[digitale matching](#)[wat nemen we mee?](#)

sociale economie

Amsterdam kent veel succesvolle bedrijven die zijn opgericht om kansen te scheppen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De Omslag steunt deze sociale firma's. Door mee te denken, bijvoorbeeld over het versterken van hun verdienmodel en organisatievorm. Daarnaast vragen we continu aandacht om sociaal inkopen hoger op de agenda te krijgen bij overheden. Als zij namelijk bij sociale ondernemingen inkopen, kunnen nog meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag.

hoe blijft mijn sociale firma rendabel?

ondersteuning van sociale firma's

Afgelopen jaar hebben we, in samenwerking met de Stichting DOEN, 15 sociale firma's individueel ondersteund. Steeds was de inzet om bestaande werkplekken te behouden of uit te breiden. Soms ging het om het versterken van commerciële inkomsten of het vinden van nieuwe subsidiegevers, soms om advies over een nieuwe bedrijfsstrategie of besturingsvraagstukken. Ook dachten onze adviseurs mee over strategieën om negatieve effecten van de coronapandemie op te vangen. We werken achter de schermen en in de praktijk.

voorwoord

de omslag in actie

netwerken

solidaire economie

sociale economie

digitale matching

wat nemen we mee?

hoe kan inkoop bijdragen aan meer arbeidsplaatsen?

advies over sociale inkoop aan de gemeente Amsterdam

Mede op verzoek van De Omslag werkt de gemeente Amsterdam sinds eind 2020 met een inkoopkalender. Via deze kalender informeren gemeentelijke diensten leveranciers over toekomstige opdrachten. De gemeente heeft ons gevraagd om advies te geven welke van deze inkooptrajecten kansrijk zijn om sociaal in te vullen. Met als doel: meer banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Om sociaal inkopen te stimuleren maakten we ook een handleiding voor inkopers: welke juridische middelen kunnen zij inzetten om inkooptrajecten sociaal te maken? Ook in 2021 blijven we ons inzetten om sociaal inkopen door overheden mainstream te maken.

advies over sociale inkoop aan binnenlandse zaken

In 2020 kreeg De Omslag opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken om advies te geven over sociale inkoop. Het ministerie wil weten hoe de Rijksoverheid door sociale inkoop en subsidiëring meer banen kan creëren voor medewerkers met een arbeidsbeperking. Dankzij onze praktijkkennis van de markt van sociale firma's, kennis van juridische (on)mogelijkheden en recent wetenschappelijke onderzoek, konden we helder in beeld brengen waar de kansen liggen en hoe hindernissen weggenomen kunnen worden.

[voorwoord](#)[de omslag in actie](#)[netwerken](#)[solidaire economie](#)[sociale economie](#)[digitale matching](#)[wat nemen we mee?](#)

15 / 19

bij wie kan ik sociaal inkopen?

marktplaats sociale zaken

Socialezaken.info is onze digitale marktplaats voor sociaal ondernemen. Hier vinden inkopers van overheid en bedrijfsleven een actueel overzicht van alle sociale firma's in Amsterdam, met de producten en diensten die zij aanbieden. Op de speciale gemeentepagina staan sociale firma's die voldoen aan de criteria van de gemeente Amsterdam voor sociaal inkopen. Afgelopen jaar voegden we een nieuwe categorie toe, van ondernemers met speciale corona-acties.

[voorwoord](#)[de omslag in actie](#)[netwerken](#)[solidaire economie](#)[sociale economie](#)[digitale matching](#)[wat nemen we mee?](#)

16 / 19

digitale matching

Jekuntmeer.nl is al sinds jaar en dag hét digitale matchingsplatform voor passend werk. Hoewel dit platform vanuit een specifieke voorgeschiedenis is ontstaan en inmiddels een eigen functie in de stad heeft, is het ook een goed voorbeeld van hoe je een proces kunt organiseren in dienst van inclusie en participatie.

Vanuit de jarenlange ervaring met het organiseren van zowel de technische als inhoudelijke kant van de digitale sociale kaart van Amsterdam en Utrecht is Jekuntmeer.nl nog steeds dé vindplaats voor passend werk, leren, doen en hulp in de buurt.

Ook in 2020 hebben we de aanbieders op Jekuntmeer.nl actief ondersteund met hulp, informatie en communicatie. Mede daardoor is de kwaliteit van het aanbod op Jekuntmeer.nl onderscheidend. Nu de wijkprofessionals nog meer behoefte hebben aan een goede actuele sociale kaart per wijk en buurt vinden ze op Jekuntmeer.nl naast het actuele Wmo-aanbod ook activiteiten in de sociale basis en kunnen zij zoeken op postcode. Het belang van deze sociale kaart, waarvan de kwaliteit gecontroleerd is en met een zoekfunctie die leidt tot een passende match, staat na 11 jaar dan ook niet meer ter discussie.

[voorwoord](#)[de omslag in actie](#)[netwerken](#)[solidaire economie](#)[sociale economie](#)[digitale matching](#)[wat nemen we mee?](#)

17 / 19

wat nemen we mee?

Als kennisnetwerk heeft stichting De Omslag een missie in dienst van inclusie en participatie. Voor komend jaar vertalen we die in twee sterke en inhoudelijke visies: het moet sociaal en het moet solidair.

Op basis van de praktijk draagt De Omslag bij aan het verbinden, onderzoeken, aanjagen en vernieuwen van de sociale en solidaire economie. Daarmee willen we een basis zijn in dienst van versterking, legitimatie en innovatie, voor onze participanten en de stad.

In de koers voor 2021 hebben we onze missie vertaald naar de inzet op het duurzaam oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Oplossingsrichtingen zijn te vinden in economische activiteiten, maatschappelijke vernieuwing, onderzoek en democratisering. Dit zijn de invalshoeken van waaruit we inclusie als oplossing voor maatschappelijke vraagstukken willen benaderen.

Op inhoud liggen er kansen in het verbinden van arbeid en onderwijs en lokale praktijk. Daarbij staan wederkerigheid en democratisering centraal; de sociale en solidaire economie. Voor de komende jaren zullen we inzet organiseren op deze inhoudelijke deelgebieden. Dat doen we natuurlijk met een wendbare organisatie die, zowel op inhoud als organisatorisch, slimme verbindingen maakt en kennis daaruit deelt en benut.

We kijken er naar uit!

voorwoord

de omslag in actie

netwerken

solidaire economie

sociale economie

digitale matching

wat nemen we mee?

Stichting De Omslag
W.G. Plein 113
1054 SC Amsterdam

+31(0)20 486 0149
info@deomslag.nl
deomslag.nl

de omslag